

King's Research Portal

[Link to publication record in King's Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Bounegru, L., Gray, J., & Chambers, L. (Eds.) (2019). Veri Gazeteciliği El Kitabı.
<https://veribulteni.voyd.org.tr/veri-gazeteciligi-el-kitabi/>

Citing this paper

Please note that where the full-text provided on King's Research Portal is the Author Accepted Manuscript or Post-Print version this may differ from the final Published version. If citing, it is advised that you check and use the publisher's definitive version for pagination, volume/issue, and date of publication details. And where the final published version is provided on the Research Portal, if citing you are again advised to check the publisher's website for any subsequent corrections.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the Research Portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognize and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the Research Portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the Research Portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact librarypure@kcl.ac.uk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

I. Veri Gazeteciliği El Kitabı – Çeviri

By VOYD - 16 Eylül 2019

2013 yılında çevirisi bir grup gönüllü editör tarafından tamamlanan **1. Veri Gazeteciliği El kitabının** 6 bölümden oluşan Türkçe kısımlarını her hafta paylaşarak, son bölüm tamamlandıktan sonra ise el kitabı toplu halde indirilebilir şekilde kullanımınıza sunulacaktır. Kitap **European Journalism Centre** tarafından hazırlanmıştır.

BBC’de Veri Gazeteciliği

Bella Hurrell ve Andrew Leimdorfer, BBC

“Veri gazeteciliği” terimi çeşitli disiplinleri kapsayabilir ve haber organizasyonlarında çeşitli yönlerde kullanılmakta, bu açıdan BBC’de bizim “veri gazeteciliği” olarak neyi ifade ettiğimizi belirtmek faydalı olacaktır. Genel olarak; bu terim, verinin aşağıdakilerden bir veya birkaçını yapmak için kullanıldığı projeleri kapsamaktadır:

- *Okuyucunun kişisel ilgisine yönelik bilgiyi fark etmesini sağlayan
- *Çarpıcı ve önceden bilinmeyen bir hikayeyi göz önüne getiren
- *Okuyucunun karmaşık bir konuyu daha iyi anlamasını sağlayan

Bu kategoriler çalışabilir ve çevrim içi ortamlarda, genelde belli seviye görselleştirmeden fayda sağlanabilir

Kişiselleştirin

BBC Haber sitesinde 10 yıla yakın senedir veriyi okuyucuya ara saplama için senelerdir kullanıyoruz.

En uygun örnek, 1999'da ilk yayınlanan, hükümet tarafından senelik olarak yayınlanan veriyi kullandığımız, <http://bbc.in/school-league-tables> [okul ligi tablosu] dur. Okuyucular posta kodlarını girerek yerel okulları bulabilmekte ve çeşitli belirteçlerle karşılaştırabilmektedir. Eğitim editörleri yazılım ekibiyle, verinin çekilmesinde birlikte yayın öncesinde ayrıca çalıştılar.

Bunu yapmaya başladığımızda, bu verinin kamuya açık araştırılabilmesini sağlayan resmi bir site yoktu. Ama şimdi Eğitim Bakanlığı'nın kendi sunduğu karşılaştırma servisinin var olmasıyla, bizim çalışmamız veriden elde edilecek hikayelere odaklanacak şekilde değişti.

Bu alandaki temel meydan okuma, kamunun açık ilgisinin olduğu verilere erişimin sağlanması olmalıdır. Genel kamuya açık olmayan geniş bir veri setini yayınladığımız <http://bbc.in/road-deaths> ["Her yoldaki her ölüm"] özel raporu yakın zamandaki bir proje örneği olarak verilebilir. Kullanıcılara, Birleşik Krallık'taki geçmiş on senenin tüm yol ölümlerini bulabilmelerini sağlayan, postakodu ile arama özelliğini sunduk.

<http://bbc.in/police-data> [Temel olay ve figürlerin bazılarını görselleştiren] projede , daha dinamik bir his ve insan katmak için başkentteki kazaları olduğu an takip edebilmek için Londra Ambulans Servisi ve BBC Londra Radyosu ve TV ile birlikte çalıştık.

<http://bbc.in/road-deaths-feed> [canlı yayın] olarak, Twitter'da #crash24 etiketiyle ve çarpışmaların iletildiği anda <http://bbc.in/road-deaths-map> 'da raporladık.

Basit Araçlar

Büyük veri setlerini araştırma yöntemleri oluştururken ayrıca kişisel ilişkili bilgi parçaları oluşturan basit araçları yaratma konusunda da başarılar elde ettik. Bu araçlar zaman sınırı olanlara , geniş analiz yapma yolunu seçmeyenlere de uyumlu. Kişisel bir olayı kolayca paylaşma kabiliyeti, bizim standart olarak anonimleştirmeye başladığımız bir şey haline geldi.

Bu yaklaşımın tasasız bir örneği bizim <http://bbc.in/KQsSzB> ["Dünya 7 milyarlık: Sizin sayınız nedir?"] özelliğimiz. Dünya nüfusunun tam da 7 milyarı geçtiği günde yayınlanmasına rast getirildi. Doğum tarihi girilerek, kullanıcılar doğdukları zamanda küresel nüfus içerisinde hangi sayıda olduklarını bulabiliyor ve sayıları Twitter veya Facebook'ta paylaşabiliyor. Uygulama BM nüfus geliştirme fonunca oluşturulan veriyi kullandı. Çok popüler oldu ve Facebook'ta BK'da 2011'de en çok paylaşılan bağlantı haline geldi.

7 Milyarlık Dünya (BBC)

Diğer yakın bir örnek ise BBC'deki <http://bbc.in/JepssY> [bütçe hesaplayıcı], kullanıcılara başbakanlık bütçe tasarısı kabul edildiğinde ne kadar daha iyi veya daha kötü duruma geleceklerini bulmalarını ve bu figürü paylaşımlarını sağlıyor. KPMG LLP muhasebe firmasıyla bir ekip oluşturduk, yıllık bütçeye göre hesaplamaları sağladılar ve sonra kullanıcıların görevi tamamlamalarını yöreklendirecek çekici bir görsel oluşturma konusunda sıkı çalıştık.

Verilerin İncelenmesi

Peki gazetecilik tüm bunların neresinde? Hikayede veri bulmak veri gazeteciliğinin çok geleneksel bir tanımıdır. Veritabandan harici bir durum var mı? Görseller verimli mi? Bir problemi ispat ediyor ya da çürütüyor mu? Bunlar bir veri gazetecisinin veya bilgisayar-denetimli raporlamacının kendilerine sorması gereken sorular. Belki de çokça bir zaman, kitle veri setinde bir şeyler bulabilme ümidiyle araştırmalarla da geçirilebilir.

Bu konuda, bir hikayeyi araştırmak için zamanı ya da tecrübesi olan araştırmacı ekip veya programlarla ortaklık yapmayı daha üretken bulduk. BBC'nin güncel olaylar programı Panorama Araştırmacı Gazetecilik Merkeziyle aylarca kamu sektörü ödeme verilerinin elde edilmesi üzerine çalıştı. Sonuç bir TV belgeseli ve canlı bir özel rapor oldu.

<http://bbc.in/IKPrL2>["Kamu Sektörü Ödemeleri"], sektör sektör tüm veri yayınlandı ve görselleştirildi.

Araştırmacı gazetecilerle yaptığımız ortaklıklar gibi, özel bilgi sahibi gazeteciye erişmek gereklidir. Takımdaki iş dünyasından bir çalışan hükümetlerin harcama değerlendirme kesintileri verisini analiz ettiğinde, olduğundan daha çok ses getirecek bir sonuca erişti. Sonuçta çok özel bir hikaye, <http://bbc.in/LcuGFV>["Veri duyusu elde etme"], <http://bbc.in/IIADrj>[temiz bir görselleştirmeye] tamamlanarak Kraliyet İstatistik Topluluğu ödülü kazandı.

Bir Konuyu Anlamak

Ama veri gazeteciliği hiç kimsenin fark edemediği özel şeyler içermek zorunda değildir. Veri görselleştirme ekibinin işi, mükemmel tasarımıyla, kullanıcıya ilgi uyandıran bir deneyim yaratacak temiz editöryal bir metni birleştirmektir. Doğru veriyle yapılan görselleştirme bir konu veya hikayenin daha iyi anlaşılması için kullanılabilir ve biz BBC'de hikaye anlatımlarında sıklıkla bu yaklaşımı kullanırız. BK davacı sayı takibinde kullandığımız bir teknik, zaman içerisindeki değişimi daha net verdik.

<http://bbc.in/KF7IKU>[ısı-harita verisi]dir.

Veri özelliği <http://bbc.in/IIAHHI>["Euro Bölgesi borç ağı"] ülke içi karmaşık kredi borçlanmasını keşfeder. Komplike bir konuyu renkler ve metinle bütünsel orantısal oklarla görsel biçimde açıklanmasında yardımcı olur. Önemli bir değerlendirme olarak, kullanıcının bu özelliği keşf etmesini veya bir öyküyü, rakamlara çok boğulmuş hissetmeden takip etmesini sağlamaktır.

Takım Genel Görüntüsü

BBC haber sitesinde veri gazeteciliği ekibi 20 kadar gazeteci, tasarımcı ve yazılımcıdan oluşmakta.

Ekip, veri projeleri ve görselleştirmeleri gibi, haber sitesindeki tüm infografik ve etkileşimli çokluortam özellikleri olan içerikler üretmekte. Beraberinde, bu durum 'görsel gazetecilik' olarak adlandırdığımız, hikaye anlatım koleksiyonu tekniklerini oluşturmaktadır. Bizde direk veri gazetecileri diye nitelenen kişiler bulunmuyor ama takımdaki tüm editör çalışanların veri analizi için Excel ve Google Docs gibi temel e-tablo uygulamalarında yeterli düzeyde olması gerekiyor.

Her veri projesinin merkezinde yazılımcılarımızın teknik becerileri ve tavsiyeleri ve tasarımcıların görselleştirme becerileri vardır. Her birimiz gazeteci, tasarımcı veya yazılımcı iken "ilk" olarak; diğerlerimizin uzmanlık alanını anlamak ve yeterliliğimizi arttırmak konusunda daha çok çalışmaya devam ediyoruz.

Veriyi araştırmak için temel araçlar Excel, Google Dosyalar ve Füzyon Tablolar. Ekip ayrıca geniş veri setlerini incelemek için belli ölçüde, MySQL, Access veritabanları ve Solr ve Bağlı Veri Teknolojisiyle modellenen olaylara bakmak için RDF ve SPARQL kullanıyor. Yazılımcılar ayrıca eşlemek, ayrıştırmak veya çalışılan veri setinden bir parça seçmek için bildikleri programlama dilini kullanmakta, ActionScript, Python, veya Perl olabiliyor bu. Perl bazı yayınlama işlerinde de kullanılmaktadır.

Coğrafik verinin görselleştirilmesi ve araştırılması için Google, Bing Haritalar ve Google Earth, Esri'nin ArcMap ile birlikte kullanıyoruz.

Grafikler için, After Effects, Illustrator, Photoshop, and Flash, içeren Adobe Suite'i kullanıyoruz, bu günlerde sitede nadiren Flash dosyaları yayınlıyoruz. Özellikle JQuery ve Highcharts, Raphael ve D3 gibi diğer Javascript kütüphaneleri artan veri görselleştirme ihtiyaçlarımızı karşılamaktadır.

ABC'nin Veri Gazeteciliği Rolü!

Haber Merkezinde

Wendy Carlisle, Avustralya Yayın Kurumu

Veri gazeteciliği haber merkezlerinde dünya çapında nasıl bir yere sahiptir? Önde gelen veri gazetecileri verilerin yayınlanması ya da veriye dayalı haber uygulamaları sunulmasının iyi bir fikir olduğuna çalışma arkadaşlarını nasıl ikna ettiler? Gazetecilerin program yazmayı öğrenmeleri ya da kalifiye geliştiricilerle koordineli çalışmaları gerekli

midir? Bu bölümde veri ve veri gazeteciliğinin ABC medya kuruluşu, BBC, Chicago Tribune, Guardian, Texas Tribune ve Zeit Online 'daki rolünü inceleyeceğiz. İyi geliştiricilerin saptanıp, çalıştırılması; insanların kod yazma yarışmaları ve diğer etkinliklerle bir konu etrafında nasıl toplanacağını, sınırlar ötesinde birlikte çalışmayı ve veri gazeteciliği için iş modellerini öğreneceğiz.

ABC'nin Veri Gazeteciliği Rolü

ABC Avustralya'nın ulusal yayın kuruluşudur. Yıllık fonu 1 milyar dolar (AUS) 'dır; yedi radyo ağı, 60 lokal radyo istasyonu, üç dijital televizyon servisi, bir yeni uluslararası televizyon servisi ve sürekli genişleyen bu dijital olanak ve kullanıcı geliştiriciliği içeriğinin yayılması için bir çevrim içi platforma sahiptir. Son sayıma göre, 4500 tam zamanlı çalışan personel bulunmaktadır ve bunun yaklaşık %70'i içerik oluşturmaktadır.

Bağımsız oluşumuzdan son derece gururlu bir ulusal yayın kuruluşuyuz. Hükümet tarafından finanse edilmemize rağmen, yasalar sayesinde bir kol boyu ayırız. Geleneğimiz bağımsız umumi servis gazeteciliğidir. ABC ülkede en güvenilen haber organizasyonu olarak görülmektedir.

Bunlar heyecan verici zamanlar; bir müdür idaresi altında (eski gazete idarecisi Mark Scott) ABC'de içerik oluşturucular, şirkete ait mantrada olduğu gibi "atik" olmaları konusunda teşvik edilirler.

Şüphesiz, söylemek eyleme geçirmekten kolaydır.

Bağımsız oluşumuzdan son derece gururlu bir ulusal yayın kuruluşuyuz. Hükümet tarafından finanse edilmemize rağmen, yasalar sayesinde bir kol boyu ayırız. Geleneğimiz bağımsız umumi servis gazeteciliğidir. ABC ülkede en güvenilen haber organizasyonu olarak görülmektedir.

Bunlar heyecan verici zamanlar; bir müdür idaresi altında (eski gazete idarecisi Mark Scott) ABC'de içerik oluşturucular, şirkete ait mantrada olduğu gibi "atik" olmaları konusunda teşvik edilirler.

Şüphesiz, söylemek eyleme geçirmekten kolaydır.

Fakat son günlerdeki bunu teşvik etmeye yönelik atılan adım, çoklu platform projeleri geliştirmek için rekabetçi personel düzenlemesi olmuştur.

ABC'in ilk veri gazeteciliği projesinin ortaya çıkışı bu şekildedir.

2010 yılında üç usta "fikir" insanına fikirlerimi anlatacağım bir sunum için dolanıyordum.

Bunu ne zamandır arıyordum, efsanevi Guardian Datablog'un şu an önerdiğini oluştururken o zaman sadece yeni başlayanlar içindi.

ABC'nin 5 sene içinde veri gazeteciliği bölümünün olması kaçınılmazdı ve bu benim öngörümdü. Ama soru o noktaya nasıl geleceğiz ve bunu kim başlatacağı. ABC'yi

yakından tanımayan okuyucular için, 70 yılda oluşturulmuş geniş bir bürokrasi düşünün. Temel önermesi her zaman radyo ve televizyon olan. Websitesinin gelişile, son on yılda içerik önermesi; metin, hareketsizlikler ve bir derece öngörülemez etkileşim şeklinde açılımını yaptı. Web evreni, ABC'yi; keki nasıl kestiği (para) ve ne tür bir kekin piştiğini (içerik) konusunda yeniden düşünmeye zorladı.

Elbette devam eden bir çalışmadır.

Ama veri gazeteciliğiyle ilgili başka şeyler oluyordu. Hükümet 2.0 (Keşfettiğimiz kadarıyla, Avustralya'da çok geniş gözlemlenmekte) şimdiye kadar 1 ve 0 larda saklı olan hikayelere yeni söyleme teknikleri önermeye başladı.

Ben bunların hepsini sunumuma katılan kitleye söyledim. Yeni yetenek kümeleri tanımlamamız gerektiğini ve yeni araçlarla gazetecileri yetiştirmemiz gerektiğini de söyledim. Bunu sağlamak için bir projeye ihtiyacımız vardı.

Ve bana para verdiler.

24 Kasım 2011'de, ABC'nin çoklu platform projesi ve ABC Çevrim içi Haber yayına [Sayılarla Kömür Yatağı Gazı](#) ile geçti.

Sayılarla Kömür Yatağı Gazı (ABC Çevrim içi Haber)

Etkileşimli haritalar, veri görselleştirmeler, metinden meydana gelen beş sayfadan oluşuyordu.

Bu sadece veri gazeteciliği değildi, ama takımdaki insanlarla Avustralya'da o zamanın en sıcak konularından birinin birleşiminden doğan hibrit bir gazetecilikti. İşin içindeki mücevher, Avustralya'daki kömür yatağı gazı kuyuları ve kiralamaların gösterildiği etkileşimli haritaydı. Kullanıcılar lokasyon bazlı arama yapabiliyor ve kiralamalar veya kuyular arasında mod değiştirebiliyor. Odaklama yaparak, kullanıcılar keşfedenin kim olduğunu, kuyunun durumunu ve sondaj tarihini görebiliyor. Diğer bir harita, kömür yatağı gazı aktiviteleriyle Avustralya'daki yeraltı sularının lokasyonlarını karşılaştırıyordu.

Avustralya'daki gaz kuyuları ve kiralamalarına ait etkileşimli harita (ABC Çevrimiçi Haber)

Ortaya çıkan senaryoya göre üretilecek atık su ve tuz konusunu özellikle adresleyen veri görselleştirmelerimiz vardı.

Projenin diğer bir bölümü, yerel nehir sistemine kimyasal karışmasını araştırdı.

Ekibimiz

Bir web geliştiricisi ve tasarımcısı

Bir rehber gazeteci

Bir yarı-zamanlı veri toplama, excel veri şablonları ve veri temizleme konusunda uzman araştırmacı.

Bir yarı-zamanlı az deneyimli gazeteci

Bir danışman yönetici prodüktör

Bir veri madenciliği, grafik görselleştirme ve ileri araştırma becerisine sahip akademik danışman.

Bir proje yöneticisinin hizmeti ve ABC çoklu platform biriminin yönetsel desteği

Önemli olarak, referans aldığımız bir grup gazeteci ve gerektiğinde danıştığımız diğer gazeteciler

Veriyi nereden elde ettik?

Etkileşimli haritalardaki veri, hükümet sitelerinden indirilen şekil dosyalarından (coğrafi veriye ait ortak bir tipte dosya).

Diğer tuz ve su verisi çeşitli raporlardan alındı

Kimyasal salınım verisi hükümet tarafından yayınlanan çevresel izinlerle alınmıştır.

Ne öğrendik?

“Sayılarla Kömür Yatağı Gazi” içerik ve boyut olarak tutkulu bir işti. Aklımda en yukarıda kalan, biz ne öğrendik ve diğer seferinde bunu nasıl daha farklı yapabiliriz?

Veri gazeteciliği projesi normalde ABC’de de karşılaşmayan bir çok insanı bir araya getirdi: Amiyane tabirle, korsanlık ve korsanlar. Çoğumuz aynı dili konuşmuyorduk hatta diğer grupların yaptıklarına değer vermiyorduk. Veri gazeteciliği yıkıcı!

Pratik şeyler:

Ekibin aynı lokasyonda olması zorunlu. Yazılımcı ve tasarımcı uzaktaydı ve toplantılara geliyorlardı. Bu elbette ki ideal değildi! Gazeteciler gibi herkesi aynı odaya koyun.

Danışmanımız EP’de binanın ayrı bir seviyesindeydi. Şöyle bir uğrayabilmesi için bile daha yakın olmamız gereksinimi vardı.

* Sadece veri-güdümlü bir hikaye seçin

Büyük Resim: Bazı Fikirler

Büyük medya organizasyonlarının veri gazeteciliğinin fırsatlarını karşılaması için kapasite oluşturma konusuna eğilmesi gerekir. Önsezime göre, medyanın teknik departmanlarında gizlenmiş ve çıkmak konusunda ümitsiz gizli bir çok bilgisayar delisi ve hacker kişiler var. O zaman gizli bilgisayar delilerinin, genç gazetecilerin, web geliştiricilerin ve tasarımcıların; daha deneyimli gazetecilerin yetenek paylaşımı ve akıl hocalığı için bulunduğu “Korsan ve korsancılık buluşmaları” çalıştaylarına ihtiyacımız var.

Sırf bunun için, veri gazeteciliği disiplinler arasıdır. Veri gazeteciliği ekipleri geçmişte birlikte çalışmamış kişilerden oluşur. Dijital evren sınırları bulanıklaştırdı.

Güvensiz, çatlak bir beden politikasını yaşıyoruz. Profesyonel bağımsız gazeteciliği oluşturan iş modeli – eksileri de olan – yıkılma sınırında. Kendimize sormalıyız, sıklıkla, dünya neye benzerdi dördüncü kuvvet olan tutarlı gazetecilik olmasa? Amerikan gazetecisi ve entelektüel Walter Lippman 1920’lerde şuna işaret etmiş “Ses getiren bir kamuoyunun, habere erişim sağlanamadığında oluşmadığı kabul edilmiştir.” Bu durum bugün daha yanlış değil. 21 yüzyılda, herkes blog dünyasında takılıyor. Profesyonel gazetecileri masalcılar, yalancılar, iki yüzlüler ve kazanılmış çıkar gruplarından ayırmak zor. Herhangi bir site veya kaynağın güvenilir, düzgün ve dürüst gözükmesi sağlanabilir. Güvenilir gazeteci yöneticileri çukurda ölüyorlar. Bu yeni ıvır zıvır gazeteciliği uzayında, sonu olmayan bağlantılarla okuyucuları diğer bir yararsız ama göz kamaştırıcı gözükken kaynaklara götürmekte ve dijital aynalı salona tekrar taşımaktadır. Bu konuyu açıklayan teknik terim: Saçmalıkla saptırılmış beyinler.

Dijital evrende, şu anda herkes hikaye söyleyicisi öyle değil mi? Yanlış. Eğer profesyonel gazeteciler – etik, dengeli, cesur doğru arayışını kucaklamış hikaye anlatımından

bahsediyorum- yaşayacaksa bu zanaat kendini dijital uzayda da savunmalı. Veri gazeteciliği dijital uzaya yolculuk yapmak için ayrıca bir araçtır. Birler ve sıfırlar arasından hikayeyi; haritalayarak, çevirerek, sıralayarak, çıkararak görebilmemizdir. Gelecekte hackerlarla, yazılımcılarla, tasarımcılarla ve programcılarla yanyana çalışacağız. Bu önemli kapasite geliştirmesini gerektirecek bir geçiştir. Dijital gazetecilik bağlantılarını kurmayı başlatacak haber müdürlerine ihtiyacımız var.

Veri Gazeteciliğine Geniş Açıdan Bakış

Liliana Bounegru

2010 senesinin Ağustos ayında, Avrupa Gazetecilik Merkezinden bazı meslektaşlarım ve ben bir ilkin olduğuna inandığımız **uluslararası veri gazeteciliği konferansını Amsterdam`da düzenledik**. O zaman, bu konu üzerinde fazla bir tartışma yoktu ve bu konudaki çalışmalarını ile bilinen sadece birkaç kuruluş vardı.

The Guardian ve The New York Times gibi medya kuruluşlarının WikiLeaks tarafından yayımlanan büyük miktarda bilgiyi kullanma şekli bu terime şöhret kazandıran en önemli adımlardan biridir. Yaklaşık o zamanlarda bu terim (bilgisayar destekli gazeteciliğin yanı sıra) gazetecilerin veriden haber yayın yorumlarını iyileştirmek ve belirli bir konu üzerinde geniş kapsamlı araştırmaları çoğaltmak için nasıl faydalandıklarını betimleyen bir terim olarak yaygınca kullanılmaya başlandı.

Deneyimli ve stajyer veri gazetecileri ile konuştuğumuzda; <http://bit.ly/smfrogers-status>[Twitter da], veri gazeteciliği olarak adlandırdığımız konseptin ilk örneği 2006 yılında Adrian Holovaty, EveryBloc'un sahibi tarafından kullanıcılarının buldukları çevrede neler olduğunu keşfettikleri bilgi servisi örnek olarak verilebilir. Kısa yazısında **Gazete sitelerinin temel yön değiştirmesi gereksinimi**; gazetecilerin paylaşımlarını yapısal bir biçimde, geleneksel "büyük metin parçası" dışında makine-okunabilir veri olarak paylaşılmasını tavsiye etmektedir:

Örneğin, bir gazetenin yerel bir yangınla ilgili hikaye yazdığını düşünelim. Bu hikayeyi cep telefonuyla okumak güzel ve şık. Heyo, teknoloji ! Ama benim temelde yapabilmek istediğim şey hikayenin temel olaylarını keşfetmek, teker teker, nitelik katmanlarıyla ve her yangın oluştuğunda yangının detaylarını önceki yangınlarla karşılaştırabileceğim bir yapı: zaman, saat, yer, tanıklar, itfaiye istasyon numarası, itfaiye istasyonuna uzaklık, müdahale eden itfaiyecilerin adları ve deneyimleri, itfaiyenin olay yerine varış zamanı, ve buna mütaakip diğer yangınlar.

Bilgisayar-Yönlendirmeli Raporlama ve Hassas Gazetecilik

Kamuya sunulan yapısal (eğer makine okunabilir değilse) bilginin ve raporlama çalışmalarının geliştirilmesinde verinin kullanımı uzun bir geçmişe sahip. Belki bugün veri gazeteciliği olarak adlandırdığımız en yakın kavram Bilgisayar-Destekli Raporlama veya

BDR, bilgisayarların ilk defa haberi geliştirmek için sistematik, yapısal yaklaşımla verinin toplanmasında ve analiz edilmesinde kullanımı.

BDR ilk defa 1952 yılında CBS(Amerika Radyo ve Televizyon Ağı) tarafından başkanlık seçim sonuçlarını tahmin etmek için kullanıldı. 1960'lardan itibaren (çoğunluğu araştırmacı, çoğunluğu Amerika menşeli) gazeteciler kamu kayıtlarını bilimsel yöntemler ile bağımsızca gözleme yeteneğine kavuştu. "Kamu Hizmeti Gazeteciliği", trendlerin gösterilmesi, popüler bilgilerin ve kamu otoritelerinin ve özel kuruluşların kirli çamaşırlarını ortaya çıkartmanın savunuculuğu yapmaktadır. Örneğin, Philip Meyer Detroit'teki 1967 isyanlarına katılanların sadece eğitimsiz Güneyliler olmadığını ortaya çıkarmaya çalışmıştır. 1980'lerdeki Bill Dedman'ın "Paranın Rengi" hikayesinde önde finansal kurumlardaki ırksal önyargı afişe edilmiştir. Steve Doig'in "Ne Yanlış Gitti" makalesinde, 1990'ların başındaki Andrew Kasırgasındaki hasar deseninin analiz edilmesiyle, hatalı kentsel gelişmeye sebep olan politika ve uygulamaların etkisini anlatmaya çalışmıştır. Veri-güdümlü raporlama kaliteli kamusal hizmetler getirmiş ve gazetecilere çok ünlü ödüller kazanmasını sağlamıştır.

1970'lerin başlarında **hakikat gazeteciliği** bu şekilde haber-toplamayı ifade ediyordu: "Sosyal ve davranışsal bilim araştırma metotlarını uygulayan gazetecilik denemesi" (<http://bit.ly/precision-journalism>[Yeni Hakikat Gazeteciliği] Philip Meyer tarafından). Hakikat Gazeteciliği ana akım medyadaki profesyonel gazetecilik ve sosyal bilimler eğitimi almış kişilerce uygulanması için tasarlanmıştır. "Yeni Gazetecilik" e, kurmaca senaryo üretim teknikleri kullanan gazetecilik, tepki olarak doğmuştur. Meyer, veri toplama ve analiz aşamalarında bilimsel yöntemlerin, edebiyat teknikleri yerine, kullanılmasını tavsiye etmiştir. Bu yöntemler gazetecilikte objektiflik ve gerçeklik araştırması için gereklidir.

Hakikat gazeteciliği, bazı gazetecilerin geneldeki yetersizlikleri ve zayıflıklarına: basın bültenlerindeki bağlılık(sonrasında "terkedimcilik" olarak açıklanacak) otoritelere karşı biat vb., tepki olarak anlaşılabilir. Bu durum Meyer tarafından; kamu kayıtları ya da anketler gibi bilimsel metotların olmadığı ve enformasyon teknoloji uygulamalarının yokluğunda fark edilmiştir. 1960'larda deneyimlendiği üzere, hakikat gazeteciliği marjinal gruplar ve onların hikayelerinin sunulmasında kullanılmıştır. **Meyer**'e göre; Hakikat gazeteciliği, muhabirin önceden erişilemeyen veya kabaca erişilebilen, gazetecilik araştırmasına konu olan mevzuları geliştirmeyi sağlayan araç setli bir yöntemdir. Azınlıkların sesinin duyurulmasında ve kendini göstermekte zorlanan rejim muhaliflerinin tanıtılmasında özellikle faydalı bir yöntem olmuştur.

1980'lerde yayınlanan gazetecilik ve sosyal bilimler arasındaki ilişkilerini anlatan <http://bit.ly/oxford-influential>[etkili makalesi] şu andaki veri gazeteciliğini anlatımında baz oluşturur. Yazarlar, iki Amerikan gazetecilik profesörü, 1970'ler ve 1980'lerde kamunun haberden ne anladığının; "haber olayından", "durum bülteni"ne (veya sosyal trend raporlamasına) genişlemesine tavsiye etmiştir. Örneğin, nüfus sayım verileri veya anket verileri kullanılarak, gazeteciler özel, izole edilmiş konuları raporlamadan, onlara daha anlam sağlayacak içeriklere yönelebilecektir.

Beklendiği gibi muhabirlik uygulamalarının geliştirilmesinde verinin kullanılması, verinin var olması kadar eskidir. Simon Rogers'ın **işaret ettiği** ilk veri gazeteciliği örneği The Guardian'da 1821 tarihlidir. Machaster'daki okulları içeren ve her okuldaki devam eden öğrenci sayıları ve her okulun maliyetini içeren sızdırılmış bir tablodur.

1821'de Guardian'da veri gazeteciliği (The Guardian)

Avrupa'daki diğer bir erken örnek olarak, Florence Nightingale ve onun 1858'de yayınlanan <http://bit.ly/mortality-army>["İngiliz Ordusundaki Ölümler"] raporu verilebilir. Parlamenteoya verdiği raporda, İngiliz ordusundaki sağlık hizmetlerini geliştirmede savunucu olmak için grafikleri kullanmıştır. Bunlardan en popüleri "coxcomb", spiral bölümlerin her birinde aylık ölüm oranlarının verildiği ve ölümlerinin çoğunun silahtan değil önlenebilir hastalıklardan olduğunun altının çizildiği.

İngiliz Ordusunun Ölüm Rakamları, Florence Nightingale tarafından (Resim Wikipedia'dan)

Veri Gazeteciliği and Veri-Destekli Raporlama

"Veri gazeteciliği" kavramı çevresinde bu aralar "devamlılık ve değişim" ve önceki, veri setlerini hesaplama teknikleriyle analiz eden gazetecilik uygulamalarıyla ilişkileri konusunda tartışmalar yapılmaktadır.

BDR ve veri gazeteciliği arasında farklı olduğunu düşünöenler var. Onlar, BDR'yi röportajın (çoğunlukla araştırmacı) geliştirilmesinde kullanılacak verinin elde edilmesi ve analiz edilmesi için bir teknik olarak görmekte; aynı zamanda veri gazeteciliğini, tüm gazetecilik akışı içindeki verinin bulunduğu konumuna odaklandığını düşünmekte. Bu açından, veri gazeteciliği veriyi basitçe hikaye bulmak ve geliştirmek için kullanmak yerine verinin kendisine – genellikle çokça- odaklanmaktadır. Bundan ötürü Guardian Datablog veya Texas Tribune haber hikayeleriyle birlikte diğer kişilerin analiz ve araştırması için veri setleri de yayınlamakta -hatta bazen sadece veri seti.

Diğer bir fark geçmişte, araştırmacı habercilerin cevaplamaya çalıştıkları bir soru veya adreslemeye çalıştıkları bir konuda veri bulmada sıkıntı çekmesiydi. şu anda durum yine aynı, gazeteciler ne yapılması gerektiğini bilemediği bir çok zengin veriyle birlikte.

Veriden nasıl değer üretilebileceğini bilmiyorlar. Yakın bir örnek, Birleşik Krallığın en büyük harcama veritabanı olan Birleşik Çevim içi Bilgi Sistemi verilebilir. Bu veritabanı şeffaflık savunucularının mücadelesi sonrasında çok rağbet gördü. Philip Meyer'ın bana yazdığı gibi: "Bilgi kıt olduğu zaman, bütün eforumuz bunu avlamak ve toplamak üzerine harcıyoruz. Şimdi bilgi çoğaldı, işlemek daha önemli "

Öbür yandan, bazılarına göre veri gazeteciliği ile bilgisayar-denetimli raporlama arasında çok da anlamlı bir farkın olmadığı. Şu an genel bir kanı var ki, en güncel haber deneyimi bile bir tarihçesi var ve bunla beraber yeni bir şeyler bulunduruyor. Veri gazeteciliğinin tamamen romansal olup olmadığını tartışmak yerine, onu yeni durum ve şartları karşılayan ama uzun bir geleneğin bir parçası olarak görmek daha verimli olacaktır. Hedef ve tekniklerde bir farklılık olmamasına karşın, "veri gazeteciliği" nin bu yüzyıl başında ortaya çıkışında çevrim içi ücretsiz erişilebilen geniş veri – kullanıcı merkezli komplike araçlar, kişisel-yayınlama ve kamudan beslenen araçlarıyla birlikte – içinde yeni bir fazın başladığını belirtiyor ve hiç olmadığı kadar daha çok kişiyi daha çok veriyle daha kolay buluşturuyor.

Veri Gazeteciliği Kitle Verinin Okuryazarlığıyla İlgilidir

Dijital teknolojiler ve web, bilginin paylaşım yöntemini temelden değiştirmektedir. Veri gazeteciliği, veri siteleri ve servisleri çerçevesindeki araç ve deneyimlerin oluşturduğu ekosistemde sadece bir bölüm. Kaynak materyallerin alıntılanması ve paylaşılması web'in bağlantılardan oluşan yapısında çok doğal ve bizlerin bilgiye ulaşmamızda kullanmaya alıştığımız bir yol. Tekrar geçmişe gittiğimizde, Web'i oluşturan bu bağlı yapının kurulması, akademik dünyadaki alıntılama prensibine dayanmaktadır. Kaynak materyallerin alıntılanması ve hikayenin arkasındaki verinin paylaşılması, veri gazeteciliğinin geliştirilmesi için en temel yollardan biri tıpkı WikiLeaks'in kurucusu Julian Assange "bilimsel gazetecilik" olarak adlandırdığı gibi.

Herkesin veri kaynakları üzerinde derin araştırmalar yapmasının sağlanması ve ilgilendiği bilgiye erişebilmesiyle, veri gazeteciliği kaynaklarının, araçların, tekniklerin ve uzmanların; araştırmacı muhabirler, sosyal bilimciler, istatistikçiler, analistler veya diğer uzmanlar tarafından önceden kullanılmış tekniklerin kitlesel demokratikleşmesini temsil etmektedir. Veri kaynaklarını alıntılama ve bağlama veri gazeteciliğine özel oldukça, medyanın dokusuna sorunsuz bir şekilde entegre olmuş bir dünyaya doğru gidiyor olacağız. Veri gazetecilerinin veriyi anlama ve araştırma bariyerlerini azaltmakta ve daha kitlesel boyutta okuyucuların veri okuma yazma oranını arttırmada önemli bir rolü vardır. Şu anda henüz olgunlaşmamış kendini veri gazetecileri olarak isimlendiren kesim olgunlaşmış BDR kesiminden baya farklıdır. Ümit ederiz ki gelecekte, bu iki kesim arasında sıkı bağların oluştuğunu göreceğiz, tıpkı ProPublica ve Araştırmacı Gazeteciler Bürosu gibi NGO'ların ve yurttaş medya organizasyonlarında gördüğümüz gibi. Veri gazeteciliği kitleleri zamanla verinin sağlanması ve güncel hikayeler oluşturulması için yöntemler buldukça, BDR kitesinden derin analitik ve eleştirel yaklaşımları öğrenecek gibi görünüyor.

Liliana Bounegru, Avrupa Gazetecilik Merkezi

Bir sonraki bölüm: Veri Gazeteciliği'nin ABC'si.

Sevilen Bazı Örnekler

Bazı katılımcılarımıza veri gazeteciliğinden en çok sevdikleri örnekleri ve onlar hakkında neyi sevdiklerini sorduk.

İşte onlar:

Las Vegas Sun gazetesindeki “Zararı Yok” yazıları

Benim en sevdiğim örnek Las Vegas Sun’ın hastane bakımı hakkındaki 2010 [http://www.lasvegassun.com/hospital-care/\[Do No Harm\]](http://www.lasvegassun.com/hospital-care/[Do No Harm]) serisidir. Sun, 3,600’den daha fazla önlenbilir yaralanmalar, enfeksiyonlar ve cerrahi hataları içeren 2,9 milyondan fazla hastane fatura kaydı analiz etmiştir. Kamu kayıtları istek yoluyla elde edilen veriler 300 den fazla vakada önlenbilir hatalar sebebiyle hastaların öldüğünü göstermektedir. <http://bit.ly/lvsun-surgery> [etkileşimli grafik] adresindeki grafik okuyuculara beklenenden daha fazla sıklıkta cerrahi yaralanma olduğunu görmesine olanak vermektedir; [http://bit.ly/lvsun-infections\(harita\)](http://bit.ly/lvsun-infections(harita)) ise hastane hastane yayılan enfeksiyonları gösteren bir zaman çizelgesi içermektedir; <http://bit.ly/lvsun-events> adresindeki etkileşimli grafik de insanların nerede zarar gördüklerini görmek için verilerin kullanıcılar tarafından önlenbilir kazalar ve hastaneler bazında sıralanmasına izin vermektedir. Bunu seviyorum çünkü anlamak ve seyretmek çok kolay. Kullanıcılar çok sezgisel bir şekilde verileri keşfedebilirler.

Aynı zamanda gerçek bir etkisi vardı: Nevada yasaması 6 adet mevzuat <http://bit.ly/lvsun-milestone> ile cevaplandı. Gazeteciler verileri ele geçirmek ve temizlemek için çok sıkı bir şekilde çalıştılar ve sürece dahil oldular. Gazetecilerden Alex Richards, hataları düzeltmek için verileri hastanelere ve devlete tekrar gönderdi. <http://bit.ly/poynter-webgold>[en az on iki kere]

Angélica Peralta Ramos, La Nación (Argentina)

Do No Harm (The Las Vegas Sun)

Devlet Personel Maaş Veritabanı

ProPublica ve Texas Tribune; Ryan Murphy gibi müthiş bir veri gazetecisine sahip. Bu küçük bağımsız oluşumların her gün yürütmekte oldukları işi seviyorum. Eğer seçmek zorunda olsaydım Texas Tribune’e ait Devlet Personel Maaş Veritabanı projesini seçerdim. <http://bit.ly/texastrib-employee>[Texas Tribune] Bu proje kullanıcıların hikayelerini

aramaya ve oluşturmaya yardımcı olmak için 660,000 devlet memuru maaşını veri tabanında saklamaktadır. Veri tabanında ajans, isim veya maaşa göre arama yapabilirsiniz. Basit ve anlamlı olmasıyla birlikte erişilmez bilgileri kamuya açık hale getirmektedir. Kullanmak ve hikaye oluşturmak oldukça kolaydır. Bu da Texas Tribune işlerinin büyük çoğunluğunun neden veri sayfalarından sağlandığının müthiş bir örneğidir.

Irak Savaşı Günlüklerinin Tam Metin Görselleştirilmesi, AP Haber Ajansı

Jonathan Stray ve Julian Burgess'in çalışması <http://bit.ly/jstray-warlogs>[Iraq War Logs] Irak Savaş Günlükleri, büyük bir metinsel veri seti içinde daha fazla keşfetmeye değer temalar kazanmak için deneysel teknikleri kullanarak metin analizi ve görselleştirme içine ilham verici bir atılım olmuştur.

Jonathan ve Julian, metin-analitik teknikler ve algoritmalar sayesinde, WikiLeaks tarafından sızdırılan Irak savaşı konusunda binlerce ABD-hükümet raporlarının içerdiği anahtar kelime kümelerini gösteren bir yöntem yaratmışlardır.

Bu yöntem deneysel olması ve bazı sınırlamalar içermesine rağmen, taze ve yenilikçi bir yaklaşımdır. Bütün dosyaları okumak veya savaş günlüklerini n yargılı bir şekilde gözden geçirmek yerine bu teknik girilen anahtar kelimelerle konu ile alakalı olanları ayırarak gösterir.

Metinsel ve sayısal verilerin artan miktarlarda (e-postalar, raporlar vb) kamusal alana gelmesi, kilit alanların belirlenmesi için yollar bulmayı daha önemli hale getirecektir. Bu veri gazeteciliğinin heyecan verici bir disiplindir.

Cynthia O'Murchu, Financial Times

Cinayet Gizemleri

Mesaj Makinesi

ProPublica'nın <http://bit.ly/message-machine>[Mesaj Makinesi Hikayesi] ve <http://bit.ly/nerd-blog-post>[İneklerin blog iletisi] nı seviyorum. Olay, Obama Kampanyası sırasında alınan farklı e-postalardaki kuşku durumu Twittercılar tarafından ifade edilmesiyle başladı. ProPublica'dakiler farkına vardı ve izleyicilerinden ellerine ulaşan e-postaları kendilerine yönlendirmelerini istediler. Gösterim sadeydi, aynı akşam iletilen farklı e-postaların görsel farkları da. Bu harika çünkü kendi verilerini kendileri topladılar (küçük bir örnek ama hikayeyi anlatmak için yeterli büyüklükte) Başka bir harikalık ise yaklaşan fenomenin hikayesini anlatıyor olması: Politik kampanyalarda spesifik kişileri hedeflemek için büyük verinin kullanılması. Gelmekte olan bir olayın öngörüsü gibi.

Brian Boyer, Chicago Tribune

Mesaj Makinesi (ProPublica)

Chartball

Benim en favori veri gazeteciliği projelerimden biri Andrew Garcia Phillips [http://www.chartball.com/\[Chartball\]](http://www.chartball.com/[Chartball]) projesidir. Andrew'u bir spor fanatiği, veriye derin bir heves besliyor, tasarım açısından zevkli bir gözü var ve kod yazma kapasitesine sahip.O, Chartball projesiyle sadece tarihsel bir tarama yapmamakta aynı zamanda kişisel oyuncu ve takımların başarı ve başarısızlıklarını detaylandırmakta. İçerik oluşturuyor, davetkar bir grafik meydana getiriyor ve çalışması derin ve komik ve ilginç – Sporla ilgili kısmı o kadar önemsemiyorum!

Sarah Slobin, Wall Street Journal

Bir sonraki bölüm: **Veri Gazeteciliğine Geniş Açıdan Bakış**

Veri Gazeteciliği Niçin Önemlidir?

Yazanlar: Nicolas Kayser-Bril David Anderton-Yang , Nicolas Kayser-Bril , Alexander Howard , César Viana Teixeira , Sarah Slobin Sarah Slobin

Veri gazeteciliği alanında lider uygulayıcılara ve destekçilerine, veri gazeteciliğinin neden önemli bir gelişme olduğunu sorduk. Bakın ne dediler?

Veri Akışını Filtreleme

Bilginin kıt olduğu dönemlerde çabalarımızın çoğu avlama ve toplamaya ayrılıyordu. Artık bilginin çokça bulunmasından dolayı, işleme süreci daha önemli hale geldi. İki aşamada işliyoruz: 1) Anlamlandırmak için analiz ve bitmeksizin akan veriyi yapılandırma ve 2) önemli ve ilgili noktaları tüketicinin aklına sunma.Tıpkı bilim gibi, veri gazeteciliği de kendi metotlarını ortaya koyuyor ve tekrarlanarak doğrulanacak şekilde bulgularını sunuyor.

Philip Meyer, Chapel Hill North Carolina Üniversitesi, Emeritus Profesör

Hikaye Anlatıcılığına Yeni Yaklaşımlar

Veri gazeteciliği bana göre, hikaye anlatıcılığı için aralıksız bir şekilde çoğalan araç, teknik ve yaklaşımları barındıran çatı bir tabir. Veriyi "kaynak" olarak kullanan bilgisayar destekli habercilikten, son model veri görselleştirme ve haber uygulamalarına kadar her şeyi içinde barındırabilir. Birleştirici hedef ise gazeteciliğe ilişkin: Günlük hayattaki önemli konularda bizi aydınlatmak için bilgi ve analiz akışını sağlamak.

Aron Pilhofer, New York Times

Tıpkı Laptop ile Fotomuhabirliği Gibi

"Veri gazeteciliğinin" "kelam gazeteciliğinden" ayrılan tek noktası farklı bir araç seti kullanıyor olmasıdır. Hepimiz yaşamak için gelişmeleri ortaya çıkarıyor, aktarıyor ve bağlantı kuruyoruz. Tıpkı "fotomuhabirliği" gibi; sadece kamera ile laptobun yerini değiştirin.

Brian Boyer, Chicago Tribune

Gelecek Veri Gazeteciliğinde

Veri gazeteciliği geleceği simgeliyor. Gazetecilerin veriyi kavramaları gerekiyor. Eskiden barlarda insanlarla konuşarak yeni hikayeler üretebilirdiniz ve bunu hâlâ kimi zaman yapıyor olabilirsiniz. Ancak artık aynı zamanda veriyi derinlemesine değerlendirmek ve ilginç konuları tespit etmek için kendinizi gerekli araçlarla güçlendirmeniz gerekiyor. Ek olarak insanlara her şeyin birbirine eklemlendiği şekilde göstermeniz ve bir ülkede neler olduğunu anlatmanız bütünsel bir yaklaşımı gerektiriyor.

Tim Berners-Lee, World Wide Web kurucusu

Yoğun Hesaplamaların Söz Ustalığıyla Buluşması

Veri gazeteciliği istatistik teknisyenleri ile söz ustalarının arasındaki boşluğu kapatıyor. Veri gazeteciliği, istatistiki anlamı olan aykırılıkları tespit etmekte ve eğilimleri bulmakta faydalı olmanın yanı sıra, günümüzün karmaşık dünyasını çözümlenmede de önemli bir rol oynuyor.

David Anderton, serbest gazeteci

Beceri Dağarcığınızı Güncelleyin

Veri gazeteciliği, dijital kaynakları arama, anlama ve görselleştirme bakımından geleneksel gazetecilik donanımının yeterli olmadığı bir zamanda yeni bir beceri dağarcığı ortaya koyuyor. Geleneksel gazeteciliğin yerine geçmiyor, daha çok ona ek oluşturuyor.

Kaynakların dijitale kaydığı günümüzde, gazetecilerin bu kaynaklara yakın olması gerekiyor. İnternet, kavrama yeteneğimizin çok ötesinde yeni fırsatlar yarattı. Veri

gazeteciliği, geçmişteki uygulamalarımızın İnternet ortamına adapte edilme sürecindeki evrimin başlangıcı niteliğinde.

Veri gazeteciliği, haber kuruluşları için iki önemli amaca hizmet ediyor: (Ajanslarda bulunmayan) orijinal hikayeler bulma ve olayların takipçisi olma rolü. Özellikle finansal risklerin olduğu bir dönemde, bu iki unsur gazetelerin ulaşmaya çalıştığı hedefler arasında.

Bölgesel gazeteler için veri gazeteciliği çok önemli bir yere sahiptir: Bize göre “evinizdeki yangın, uzak bir ülkedeki isyandan daha önemlidir.” Doğrudan suratınıza çarpar ve hayatınızı etkiler. Aynı zamanda dijitalleşme her yere yayılmış durumda. Yerel ve ulusal gazetelerin kendi bölgelerinde doğrudan etkilerinin bulunması ve kaynakların dijitalleşmesi dolayısıyla, bir gazeteci veriden yararlanarak nasıl bir hikaye bulacağını, analiz edeceğini ve görselleştireceğini bilmek zorundadır.

Jerry Vermanen

Bilgi Asimetrisine Çare

Bilgi asimetrisi, yani bilginin yoksun olması durumundan ziyade, elimize ulaşan hızda ve hacimde alıp işleyememe durumu, günümüzde vatandaşların kendi hayatlarıyla ilgili kararlar alırken en çok karşılaştıkları sorunlardan birisidir. Yazılı, görsel ya da işitsel olarak alınan bilgi vatandaşların kararlarını ve eylemlerini etkilemektedir. İyi veri gazeteciliği, bilgi asimetrisi ile mücadele etmede etkin bir yöntem olarak değerlendirilmelidir.

Tom Fries, Bertelsmann Vakfı

Halka İlişkilerde Veri GÜdümlü Çözümler

Ölçümleme araçlarına erişimin artması ve fiyatlarının düşmesi, karar alıcıları, uyguladıkları politikaların ilerlemesini ölçme, eğilimleri görüntüleme ve fırsatları tespit etme yoluna yöneltti. Burada, toplumun her alanında performans ve verimliliğe odaklanma durumunun da etkisini göz önünde bulundurmak gerekir.

Şirketler, performanslarını ölçümlemek için sürekli olarak yeni hesaplayıcılar geliştiriyor. Siyasetçiler işsizliğin düşüşe geçmesiyle ve GSYİH'nın yükselmesiyle övünüyorlar. Enron, Worldcom, Madoff veya Solyndra vakaları, birçok gazetecinin sayıları doğru bir şekilde değerlendiremediklerini ortaya koydu. Sayılar, kimi zaman uydurulmuş olsalar bile, sorgusuz sualsiz oldukları gibi kabul ediliyor ve ortadaki gerçeklere rağmen daha fazla dikkate alınıyor.

Veriye aşına olmak, gazetecilere sayılarla karşılaştıklarında eleştirel reflekslerini bileme ve Halkla İlişkiler departmanlarıyla etkileşimlerinde tuzağa düşmeme fırsatı tanımaktadır.

Nicolas Kayser-Bril, Journalism++

Resmi Bilgiler Karşısında Bağımsız Yorumlamada Bulunmak

2011 yılında Japonya Depremi ve sonrasında Fukuşima Nükleer Santrali'ndeki faciadan sonra veri gazeteciliğinin önemi bu ülkedeki medya çalışanlarının akıllarını başlarına

getirdi. O ana kadar Japonya, dijital gazeteciliği büyük ölçüde geriden takip ediyordu.

Devlet ve uzmanların, zararın boyutu ile ilgili güvenilir veriye sahip olmadığını gördüğümüzde kayıp olmuş gibiydik. Yetkililer, radyoaktif maddelerin yayılımını öngören SPEEDI verilerini halktan gizlediklerinde, veri sızdırılsa bile çözümlenmeye hazır değildik. Gönüllüler kendi aygıtlarıyla radyoaktif verileri toplamaya başladılar, ancak hiçbirimiz gerekli istatistik, ara değer hesabı, görselleştirme ve benzeri konularda ehil değildik. Gazetecilerin ham veriye erişmeleri gerekirken, aynı zamanda resmi açıklamalara dayanmayacak donanıma sahip olmayı da öğrenmelidirler.

Isao Matsunami, Tokyo Shimbun

Veri Seli ile Çalışabilmek

Dijital devrimin getirdiği zorluklar ve fırsatlar gazeteciliği altüst etmektedir. Bilginin bol olduğu bir çağda, gazeteciler ve ilgili vatandaşların daha iyi araçlara sahip olmalıdır: Bu ister 21. yüzyılda Orta Doğu'da gizlice bildiri yayınlamak olsun, ister veritabanı dökümü üzerinde çalışmak ya da bir ülkedeki tüm tüketiciler için su kalitesini en iyi şekilde görselleştirmek olsun. Biz bu veri selinin yarattığı tüketici zorluklarıyla boğuşaduralım, yeni yayın platformları veriyi toplamak ve paylaşmak ve bunu bilgiye dönüştürmek için herkesi çoktan harekete geçirdiler bile. Muhabir ve editörler bilgi toplama ve yayma konusunda geleneksel aktörler iken, düzleşmiş bilgi ortamında haberleri ilk yayan artık haber merkezi değil, İnternet ortamı.

Dijital devrimin getirdiği zorluklar ve fırsatlar gazeteciliği altüst etmektedir. Bilginin bol olduğu bir çağda, gazeteciler ve ilgili vatandaşların daha iyi araçlara sahip olmalıdır: Bu ister 21. yüzyılda Orta Doğu'da gizlice bildiri yayınlamak olsun, ister veritabanı dökümü üzerinde çalışmak ya da bir ülkedeki tüm tüketiciler için su kalitesini en iyi şekilde görselleştirmek olsun. Biz bu veri selinin yarattığı tüketici zorluklarıyla boğuşaduralım, yeni yayın platformları veriyi toplamak ve paylaşmak ve bunu bilgiye dönüştürmek için herkesi çoktan harekete geçirdiler bile. Muhabir ve editörler bilgi toplama ve yayma konusunda geleneksel aktörler iken, düzleşmiş bilgi ortamında haberleri ilk yayan artık haber merkezi değil, İnternet ortamı.

Alex Howard, O'Reilly Media

Hayatımız Veri

İyi veri gazeteciliği güçtür, çünkü iyi gazetecilik zordur. Verinin nasıl bulunacağını bilmek, onu anlamak ve hikayeyi yakalamak demektir. Kimi zaman çıkmazlarla karşılaşılır ve bazen de iyi bir hikaye çıkmaz. Günün sonunda bu iş doğru tuşlara basmak olsaydı, adı gazetecilik olmazdı. Ancak, hayatlarımız giderek veriye dökülürken, onun değerini arttıran ise özgür ve adil bir toplum için şart olması.

Chris Taggart, OpenCorporates

Zaman Kazanma Yolu

Gazetecilerin bazı şeyleri elle yazıya dökme ve veriyi PDF dosyalarından aktarma gibi işlerle kaybedecek vakitleri yoktur. Bu yüzden biraz kod yazmayı öğrenmek (ya da yardım

için nereye başvuracaklarını bilmek) çok değerlidir.

Folha de São Paulo gazetesinden yerel bütçe üzerinde çalışan bir muhabir, São Paulo Belediyesi'nin İnternet ortamındaki muhasebe kayıtlarını derlediğimiz için beni arayıp teşekkür etti. Bu tür bir iş tek bir hacker'ın iki gününe mal oldu. Ortaya bir haber çıkarmak için geçtiğimiz son üç aydır tüm veriyi el yordamıyla yazıya döktüğünü söyledi. Aynı şekilde parlamento etkinliklerini görüntüleyen bir haber kuruluşu olan _Contas Abertas_ için "PDF meselesini" çözdük: 15 dakikada üretilen 15 satırlık bir kod bir aylık çalışmaya eş değerd.

Pedro Markun, Transparência Hacker

Gazetecinin Alet Çantasının Zaruri Parçası

Kanımcı "gazetecilik" ya da "veri gazeteciliğinin" haber verme boyutuna özel bir vurgu yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Yapılan eylem sadece yapmış olmak için veriyi analiz etmek ve görselleştirmek değil, dünyada olan bitenin ardındaki gerçeği görmek için bir araç olarak kullanmak olmalı. Ben veriyi analiz edip yorumlamayı ayrı bir disiplin olarak görmek yerine, günümüzde bir gazetecinin alet çantasının zaruri bir parçası olarak değerlendiriyorum. Neticede amaç iyi haberler verebilmek ve hikayeleri en düzgün şekilde aktarabilmektir.

Veri gazeteciliği dünyayı başka bir şekilde irdelemek ve hesap verdirecek güce sahip olmaktır. Erişime açık veri giderek artarken, gazetecilerin, veri gazeteciliği tekniklerinden haberdar olması her zamankinden daha da önemlidir. İster doğrudan veri üzerinde çalışsınlar, ister veri üzerinde çalışan birisiyle ortak iş yürütsünler, veri gazeteciliği tekniklerinin her gazetecinin alet çantasında bulunması gereklidir.

Gerçek gücü ise, onsu kanıtlanması mümkün olmayan bilgiye ulaşmanızı sağlamakta yatıyor. Steve Doig'in Andrew Kasırgası'nın hasar şekillerini analiz eden haberi bunun için iyi bir örnek. İki farklı veri setini bir araya getirdi: Bir tarafta kasırganın verdiği hasar miktarını harita üzerinde gösterirken, diğer tarafta rüzgar hızlarını gösterdi. Bu çalışma ile yetersiz bina yönetmeliklerinin ve inşaat yöntemlerinin hangi bölgelerde felaketin etkisini arttırdığını ortaya koydu. Bu çalışma ile 1993 yılında Pulitzer Ödülü'ne <http://www.pulitzer.org/awards/1993> layık görüldü ve veri ile neler yapılabileceğini göstermesi açısından hâlâ takdire şayan bir örnek.

İdealde, aykırılıkları tespit etmek, ilgi alanlarınızda veya sürpriz konularda çalışmak için veriden yararlanıyoruz. Bu açıdan bakıldığında veri, yönlendirici olduğu kadar tüyo verme görevi de üstlenebilir. Sayılar ilginç olmakla beraber, sadece veri hakkında yazmak yeterli olmayabilir. Verinin ne anlama geldiğini ifade edebilmek için gene de haberleştirmeniz gerekmektedir.

Cynthia O'Murchu, Financial Times

Bilgi Ortamındaki Değişimlere Ayak Uydurmak

Yeni dijital teknikler toplum içindeki bilgi birikimini üretmek ve yaymak için yeni yollar göstermektedir. Veri gazeteciliği, medyanın değişen bilgi ortamına uyum sağlama ve bu değişime karşılık verme çabası olarak değerlendirilebilir. Bunu da okuyuculara daha fazla

interaktif ve çok boyutlu hikaye anlatımı yöntemleri ile haberlerin altında yatan kaynakları keşfetmelerine yardımcı olarak; ve yeni hikayeler yaratma ve değerlendirme aşamalarında okuyucuları daha fazla katılımcı olmaları yönünde teşvik ederek yapmaktadır.

César Viana, Goiás Üniversitesi

Başka Türlü Göremeyeceğiniz Noktaları Görmenizi Sağlar

Bazı hikayeler sadece veri analizi, bazen de veri görselleştirmesi yapılarak anlatılabilir ya da anlaşılabilir. Diğer türlü, güçlü kişiler veya odaklar arasındaki bağlantılar açığa çıkmaz, ilaç politikaları yüzünde yitirilen hayatlar gizli kalır, yer şekillerine zarar veren çevre politikalarının arkası kesilmez. Ancak bunların tümü, gazetecilerin ulaştıkları, analiz ettikleri ve okuyucularına sundukları veriler sayesinde değişti. Veri basit bir Excel dosyası, telefon kaydı ya da karmaşık sınav sonuçları veya hastane enfeksiyon girdileri olabilir. Ancak özünde her hikaye anlatmaya değerdir.

Cheryl Phillips, The Seattle Times

Zengin Hikayeler Anlatma Yöntemi

Dijital izlerimizle hayatlarımızın tümünü resmedebiliriz. Tükettiklerimizden göz gezdirdiklerimize, nereye ve ne zaman seyahat ettiğimizden müzik tercihlerimize, ilk aşklarımız, çocukluğumuzun dönüm noktaları ve hatta son arzularımız izlenebilir, sayısallaştırılabilir, bulut sisteminde saklanabilir ve yayılabilir. Bu veri evreni hikayeler anlatmak, sorulara yanıt bulmak ve halihazırda anıların en titiz ve dikkatli yeniden yapılandırılmasının çok ötesinde hayata dair şeyleri açığa çıkarmamızı sağlayabilir.

Sarah Slobin, Wall Street Journal

Haber Atlatmak için Yeni Veri Gerekmez

Kimi zaman veri halihazırda kamuya ve erişime açıktır, ancak o ana kadar kimse yakından bakmamıştır. Örneğin Associated Press'in, gizlilik ibaresi kaldırılmış belgelerden oluşan ve Irak Savaşı'nda özel güvenlik şirketlerinin eylemlerini ortaya koyan 4500 sayfalık raporu, bir gazetecinin Haber Alma Özgürlüğü kapsamında ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan birkaç yıl boyunca yaptığı talepler sonucu elde edilmiştir. Kağıda dökülmüş belgeleri tarayıp DocumentCloud'a yüklemeleri, hepimize kapsamlı bir analiz yapma imkanı tanıdı.

Jonathan Stray, The Overview Project

Bir sonraki bölüm: Sevilen Bazı Örnekler

Gazeteciler Neden Veriden Yararlanmalıdır?

Mirko Lorenz

Gazetecilik zor bir dönemden geçiyor. Geçmişte, olan biteni bir gecede çoğaltarak yayına hazır hale getirecek ve bunun dağıtımını gerçekleştirecek teknolojiye sahip olan bizler, bir sektör olarak bu ayrıcalığıımıza dayandık. Yazılı basın, bilgiye erişim için giriş noktasıydı.

Birileri bir şehir ya da bölgedeki insanlara ulaşmak istediğinde gazetelere başvururdu. Bu dönem artık sonra erdi.

Bugün ise gelişmeler henüz ortaya çıktıkları anda görgü tanıkları ve bloglar ile yayılmaya başlıyor. Yaşananlar geniş bir sosyal iletişim ağı ile filtreden geçiriliyor, sıralanıyor, üzerine yorum yapılıyor ve çoğu zaman da gözardı ediliyor.

İşte bu nedenle veri gazeteciliği büyük bir önem arz ediyor. Gözle görülenin ötesinde olan bitenin bilgisini toplama, filtreleme ve görselleştirme yükselen bir değer olarak karşımıza çıkıyor. Sabah içtiğiniz portakal suyu ve yaptığınız kahveyi ele alalım: Günümüzün küresel ekonomisinde bu ürünler ile başka kişiler ve sizin aranızda görünmez bağlantılar mevcuttur. Bu bağlantıların dili ise veri olarak ortaya çıkıyor: Her ne kadar küçük bilgi parçacıkları belli bir anda bir anlam ifade etmese de, doğru açıdan değerlendirildiğinde büyük bir önem arz ediyor.

Günümüzde ise etrafımızda olanları ve bize etkilerini değerlendiren öncü gazeteciler, bu alanda veriden nasıl faydalanılabileceğini gösteriyorlar.

Veri analizi bir “haberini şekli” (Sarah Cohen) ortaya çıkarabilir ya da bize “yeni bir kamera” sunabilir (David McCandless). Veriyi kullanarak, gazetecilerin görevi haberi en kısa sürede vermekten ziyade, bize bir gelişmenin esasında ne anlama geldiğini anlatmak şeklinde değişmektedir. Konuların çeşitliliği ise geniş olabilir: Şartları gün yüzüne çıkmakta olan bir sonraki ekonomik kriz; kullandığımız ürünlerin arkasındaki ekonomi; fonların yanlış kullanımı ya da siyasi hatalar. Bu konular, ikna edici bir veri görselleştirme yöntemi ile sunulduğunda geriye tartışacak çok az nokta kalıyor.

İşte bu yüzden gazeteciler veriyi bir fırsat olarak görmeliler. Örneğin (işsizlik gibi) soyut bir tehdidin insanları, yaş, cinsiyet ve eğitim bakımından nasıl etkilediğini ortaya çıkarabilirler. Veri kullanımı, soyut bir unsur, herkesin anlayabileceği ve kendisini ilgilendirdiğini göreceği bir şeye dönüştürebilir.

İnsanların karar almasına yardımcı olacak kişisel konular da yaratabilirler: Bu, otomobil ya da ev satın almadan, hayatta eğitim veya kariyer doğrultusunda hareket etmeye yahut borçlanmamak için detaylı bir gider hesaplayıcı üretmeye kadar gidebilir.

Bu tip hesaplayıcılar bir isyandan, siyasi bir tartışmaya kadar birçok dinamiği barındıran karmaşık konularda yanılırları gösterebilir ve karmaşık sorunlara karşı üretilebilecek çözümleri herkesin rahatlıkla görmesini sağlayabilir.

Veri arama, temizleme, analiz etme ve görselleştirme konusunda daha ehil hale gelmek aynı zamanda bilgi toplama uğraşı için dönüştürücü bir özellik taşıyor. Bu konuda uzmanlaşan gazeteciler, gerçekler ve içgörüler üzerine makale/haber üretmenin ne kadar rahat olduğunu deneyimleyeceklerdir. Daha az tahmin, daha az alıntı; ve bunların yerine gazeteci veri ile desteklediği güçlü bir argüman üretebilir ve bu durum gazeteciliğin rolünü büyük bir şekilde etkileyebilir.

Ek olarak, veri gazeteciliğine girmek geleceğe yönelik bir perspektif sunmaktadır. Günümüzde haber merkezleri küçülürken, gazetecilerin birçoğu halka ilişkiler alanlarına geçiş yapmaya gayret ediyor. Buna karşın veri gazetecileri veya veri bilimi insanları halihazırda medya dışında da aranan elemanlar olarak yerlerini aldılar bile. Dünyanın her

yerinde şirketler ve kurumlar, veriye nasıl ulaşacağını bilen ve somut bir şeye dönüştürebilen bu “anlamlandırıcı” profesyonellerin peşindeler.

Veri gelecek için umut vaadediyor ve bu umut haber merkezlerini heyecanlandırıyor, onları yeni tip bir muhabir arayışına sürüklüyor. Veri konusunda uzmanlaşma, serbest çalışanlar için de yeni teklifler ve sürekli bir gelir kaynağı anlamına geliyor. Bir de şu yönden bakın: Gazete ve İnternet sayfalarını düşük kaliteli içerik ile doldurmak için gazetecileri tutmak yerine, bir soruya yanıt bulmak için bir hafta harcamanın tek yöntem olduğu durumlarda veri kullanımı, interaktif çalışmalar için büyük bir talep yaratabilir. Bu, medyadaki birçok alanda olumlu karşılanan bir değişim.

Gazetecileri bu potansiyeli kullanmada alıkoyan bir başka engel daha mevcut: İlk sorudan, büyük veri ile haber üretmeye kadar tüm aşamalarda kendilerini eğitmeleri.

Veri ile çalışmak uçsuz bucaksız ve bilinmeyen bir bölgeye girmek gibidir. İlk bakışta ham veri hem gözünüze hem de aklınıza kafa karıştırıcı gelir. Bu tip veriler kullanışsız gibi görünür. Görselleştirmek için biçime sokmak oldukça güçtür. Çoğunlukla kafa karıştırıcı ve sıkıcı ham veriye bakmasını bilen ve içindeki saklı hikayeleri “görebilecek” dayanıklılığı olan deneyimli gazetecilere ihtiyaç duyar.

Görsel: Avrupa Gazetecilik Merkezi Eğitim İhtiyaçları Araştırması

Avrupa Gazetecilik Merkezi olarak gazetecilerin eğitim gereksinimlerini tespit etmek için bir anket düzenledik. Geleneksel gazeteciliğin rahat bölgesinden çıkmak ve donanımlara yenilerini eklemek için büyük bir isteyin olduğunu gördük. Anket sonuçları bize, gazetecilerin bu fırsatı gördüklerini, ancak veri ile çalışmalarına henüz giriş aşamasında engel olan bazı sorunları çözmek için desteğe ihtiyaç duyduklarını gösterdi. Veri gazeteciliğinin evrensel olarak benimsenmesi durumunda iş akışının, araçların ve sonuçların çok hızlı bir şekilde iyileşeceğine dair bir güvenin oluştuğunu saptadık. The Guardian, the New York Times, the Texas Tribune ve Die Zeit gibi öncü kurumlar veri-güdümlü hikayeleriyle standartları yükseltiyorlar.

Veri gazeteciliği bir avuç öncünün elinde mi kalacak, yoksa tüm haber kuruluşları yakında veri gazeteciliği için görevlendirilmiş ekipler kuracak mı? Bu el kitabının, yükseltmekte olan bu alanda daha fazla gazeteci ve haber merkezine yardımcı olmasını umuyoruz.

Giriş

Veri gazeteciliği nedir? Potansiyeli nedir? Sınırları nelerdir? Nereden gelir? Bu bölümde veri gazeteciliğinin ne olduğuna, haber merkezleri için ne anlama gelebileceğine yer vereceğiz. Paul Bradshaw (Birmingham City Üniversitesi) ve Mirko Lorenz (Deutsche Welle) veri gazeteciliğinin ayırt edici taraflarından bahsediyorlar. Veri gazeteciliğinin neden önemli olduğunu ve favori örneklerinin ne olduğunu bize aktarıyorlar. Avrupa Gazetecilik Merkezi'nden Lilliana Bounegru ise veri gazeteciliğinin tarihsel bağlamda içeriğini bir araya getiriyor.

Paul Bradshaw, Birmingham Şehir Üniversitesi

Veri Gazeteciliği Nedir?

Veri gazeteciliği nedir? Cevabım basitçe veri ile gazetecilik yapmak olacak ama bu yeterli olmayacaktır. Hem "veri" hem de "gazetecilik" sıkıntılı terimlerdir. Bazı insanlar büyük olasılıkla bir elektronik tabloda toplanmış herhangi bir sayı topluluğu olarak veriyi düşünecekler. 20 yıl önce gazetecilerin uğraştığı tek veri türü buydu. Ama biz şimdi dijital bir dünyada yaşıyoruz, içinde sayılarla tanımlanmış hemen hemen her şeyin olabileceği (ve hemen hemen her şeyin olduğu) bir dünya var.

Kariyer geçmişiniz, 300.000 gizli belge, arkadaş çevrenizdeki herkes; bunların hepsini sadece iki sayıyla tanımlanabilir (ve tanımlanır): sıfırlar ve birler. Fotoğraf, video ve ses aynı iki numarayla tanımlanır: sıfırlar ve birler. Cinayetler, hastalıklar, siyasi oylar, yolsuzluklar ve yalanlar: sıfırlar ve birler.

Veri gazeteciliğini diğer gazetecilikten ayıran nedir? Belki de geleneksel "Haber Koklama" ve dik açıdan zorlayıcı bir hikaye anlatma kabiliyeti ve erişilebilir çeşitli dijital verinin birleştirilmesiyle ortaya çıkmış yeni bir olasılık olması.

Ve bu ihtimaller gazetecilik işlerimlerinin herhangi bir aşaması için çıkmış olabilir: Yerel hükümetten, polisten ve diğer halka açık kaynaklarından bilginin toplanması ve

birleştirilmesi işlemlerini otomatize etmek için programlamanın kullanılması, Adrian Holovaty'nin [ChicagoCrime](#) ve sonra [EveryBlock](#)'da yaptığı gibi.

Veya yüzlerce, binlerce dokümanların arasında yazılımlarla bağlantının bulunması, The Telegraph'da yer alan [millet vekili harcamaları](#) örneği gibi.

Veri gazeteciliği, bir gazeteciye komplike bir hikayeyi etkileyici infografiklerle anlatmasına yardımcı olur. Örneğin, Hans Rosling'in dünyadaki yoksulluğu görselleştirdiği göz kamaştırıcı konuşması, [Gapminder](#) dünya çapında milyonlarda görüntülenme almıştır. Ve David McCandless'in büyük rakamları süzdüğü popüler çalışması-kamu harcamaların konuşturmak veya İzlanda'daki volkanların yarattığı ve engellenen hava kirliliği- bize iyi tasarımın önemini göstermektedir [Information is Beautiful](#).

Veya bir hikayenin nasıl bireylerle ilişkili olduğunu açıklamada yardımcı olur, tıpkı BBC ve Financial Times'in rutin olarak bütçe kalemleriyle yaptığı gibi ("Joe Public" yerine bütçenin sizi nasıl etkileyeceğini bulabileceğiniz). Haber elde etme sürecinin önünü açabilir, tıpkı The Guardian'ın başarılı şekilde veri, içerik ve soruları paylaştığı [Datablog](#)'daki gibi.

Veri, veri gazeteciliğinin kaynağı olabilir, veya hikayenin anlatımında bir araç- veya her ikisi de. Her kaynak gibi, şüphecilikle yaklaşılmalı; ve diğer araçlar gibi, onunla oluşturulan hikayeleri nasıl şekillenebileceği ve nasıl kısıtlayabileceği konusunda bilinçli olmalıyız.

Kaynak: <http://www.verigazeteciligi.com/veri-gazeteciligi-el-kitabi-1-giris-veri-gazeteciligi-nedir/>

VOYD

<https://www.voyd.org.tr>

VOYD, Türkiye'de veri okuryazarlığı, açık veri, veri gazeteciliği, veri görselleştirme vb. gibi alanlarda farkındalık yaratmak için materyaller üretir, eğitimler düzenler, çalışmalar yapar.

